Ч. 243 (14.492). Львів, середа 28. жовтня 1936. Opłata pocztowa uiszczana gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

До всіх українських радіоабонентів!

У звязку з новими радіо-абонаментовими оплатами Польське Радіо переводить реєстрацію всіх абонентів. Дехто вже дістав відповідний формуляр до виповнення, інші дістануть його у цих днях з обовязком віддати до трьох днів. Звертаємось з покликом до всіх українців радіо-абонентів, щоб ті формулярі виповнювали українською мовою. Це не тільки національна маніфестація, а добре зрозумілий **інтерес кожного українця, абонента Польського Радія.** Річ у тім, що Польське Радіо всю свою програмову політику спірає на аргументі, що серед його абонентів українці творять дуже невеличкий відсоток. На превеликий жаль досі нема такої української організації, яка зналаб усіх радіо-абонентів, а переводити якунебудь прилюдну статистику недержавній установі — річ законом заборонена. Тепер трапляється добра нагода засвідчити перед Польським Радіом, що українці це така — хочби тільки торговельна — позиція у тій установі, що їх легковажити не слід. Нова абонентова тарифа у П. Радіо передбачує оплату 1 зол. для власників детектора. В той спосіб П. Радіо має на увазі здобути собі масово абонента й дістати доступ справді у маси, зокрема на село. З цієї калькуляції Польське Радіо не може виключити **українського села**, — знову ж ми, українці, не можемо приглядатись акції приєднювання масового українського радіо-абонента без натиску на зміну дотеперішньої програмової політики цієї установи. Першим кроком такого нашого натиску має бути саме — **виповнення нових формулярів українською мовою!**

Хай ніодин українець, абонент Польського Радія, не виступає перед Польським Радіом інакше, як тільки у своїй рідній українській мові! Польське Радіо це специфічне державне торговельно-пропаґандивне та виховне підприємство, яке не підпадає під катеґорію тих вищих державних установ, до яких мусимо звертатися по польськи. За свій власний гріш — український радіо-абонент має право говорити по українськи та вимагати авдицій в українській мові!

Як польський ксьондз силоміць тягне українські діти на свою релігію.

Пишуть нам з Мервич, пов. Жовква:

Село Мервичі, повіт Жовква, було колись наскрізь українське. Але перед війною заплило до села кількох німців. По війні німці так повели справу, що дістали окрему школу, але на громаду Мервичі впали всі тягарі, звязані з удержанням їх школи.

Тепер перемінили цю школу на польську, але селяни з Мервич далі її вдержують, бо сполонізованих німців у селі дуже мало. Число дітей у польській школі теж мінімальне. Тому учителі цієї школи почали намовляти наших селян, щоб посилали своїх дітей до польської школи. Одначе на це ніхто не хотів згодитися.

Тому до цієї справи взявся польський ксьондз з Візенберґу (німецької кольонії), катехит польської школи в Мервичах. Але всі його заходи розбились. Не зважаючи на свою невдачу, ксьондз катехит запалав такою душпастирською ревністю, що 20. ц. м. хотів аж семеро наших дітей, хрещених у церкві, завести силоміць до польської школи на релігію. Коли він прийшов до нашої школи по українські діти, то діти почали плакати, втікати і не хотіли ніяк іти з ксьондзом, хоч учителька теж їх до того намовляла. Тоді ксьондз зловив одну дитину і силоміць затягнув її на годину релігії, не зважаючи на її плач.

Ось як розуміє цей ксьондз свою душпастирську працю! Не треба й додавати, що поведінка польського ксьондза викликала величезне обурення цілого села.

Може би так компетентна влада навчила учительку та загонистого ксьондза, щоби своєю поведінкою не провокували спокійного населення Мервич. **Підписи селян і селянок.**

Член мадридського уряду потверджує поміч СССР.

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. Як повідомляє мадридський кореспондент „Матена", **міністр закордонних справ мадридського уряду Дель Вайо заявив делегатам людової міліції, що совітський амбасадор Розенберґ постійно помагає його урядові радою і ділом. СССР дає Еспанії велику поміч — небавом прийдуть зі СССР великі транспорти воєнного матеріялу.**

СОВІТСЬКІ БОМБИ ПЛАВАЮТЬ НА КАТАЛЬОНСЬКИХ ВОДАХ.

ЛЯС ПАЛЬМАС, 27. 10. ПАТ. Тутешні рибаки виловили у барсельонському заливі **2 плаваючі міни, що походять зі СССР** — як це вказують знаки. З Барсельони дійшла вістка, що тамошня влада **наказала зробити мінову загороду довкруги барсельонської пристані, щоб боронитися на випадок наступу з моря,** але зроблено її так незграбно, що деякі міни відриваються і загрожують плавбі.

СОВІТСЬКІ КОРАБЛІ.

ЛЬОНДОН, 27. 10. ПАТ. Царгородський кореспондент „Дейлі Експрес" повідомляє, що **за минулий тиждень перепливли через Дарданелі 23 совітські кораблі; більшість з них везе зброю до Еспанії.**

ЛЬОНДОН, 27. 10. АТЕ. Як повідомляють з Порт Саїду, останніми днями перепливло Суезький канал 3 совітські пароплави, що везуть воєнний матеріял, муніцію та частини самоходів з Владивостоку до Барсельони. Вчора причалив пароплав „Ленінград", у найближчих днях сподіваються 6-ох дальших кораблів.

СОВІТСЬКА ПІДМОГА.

МОСКВА, 27. 10. ТАСС. До нинішнього дня зібрано в СССР 47,500.000 рублів на еспанських жінок і дітей. Збірка триває дальше.

Деґрель все таки вдоволений.

БРЮССЕЛЬ, 27. 10. ПАТ. Підчас промови у громаді „Рекса" заявив Деґрель, що передвчорашній день приніс великий успіх. У маніфестації взяло участь коло 50.000 осіб. Деґрель проситиме від уряду дозволу на мітінґ, що „на нього чекатиме понад 400.000 людей у цілому краю".

ПЕРЕД 1-им ЛИСТОПАДА.

Дістаємо цікаві уваги на актуальну тему; містимо їх як догідну притоку до дискусії. — **Ред.**

Наближаються роковини 1-го Листопада. А там, за неціліх три місяці, роковини 22-го Січня. Дві дати, що так помітно зазначились в житті українського народу, з якими звязаних стільки споминів, стільки надій, мрій і — розчарувань. Ці дати є і будуть на віки цією ланкою, що робить одноцільним ланцюг історичних подій з доби відродження нації, що звязує минуле з теперішнім і майбутнім. Ці дві дати більш промовисто, ніж усі наукові теорії, засвідчили про єдність української нації. Культ цих роковин у народі — це культ водночас величної традиції та визвольницької ідеї, культ соборности національного духа, врешті культ тих найкращих одиниць, які для ідеї віддали своє життя.

І бачу вже наперед: у ці історичні роковини уладить хтось святочний вечір. Це буде Львів, Перемишль, Станиславів, Тернопіль, Богородчани, Броди, Печеніжин... десять, сто чи двісті сіл... Десь буде відправлена панахида за поляглих вояків, десь світла Служба Божа. Залежати це буде від того, чи на місці найдеться якась людина, яка заздалегідь щось зорганізує, — чи забуде, а пригадавши собі про це в якийсь час потім (хочби з часописних звісток про святкування роковин в инших місцевостях) — в імя засади „краще пізно як ніколи" — заметушиться і подбає за богослуження та якісь сходини чи академію — грубо після речинця. І великі роковини дадуть тільки нагоду проявити ще раз українську хаотичність та розсіяність.

Роковини, які мають всенаціональне історичне значіння та повинні виховувати чергові покоління, пригадуючи їм постійно велику ідею, повинні бути достойно шановані. Святкувати їх слід у продуманий спосіб, щоб дійсно і свої і чужі знали та відчували, що це не принагідна і випадкова імпреза, тільки поклін цілого народу великій всенародній справі.

Тому у святкуванні цих двох роковин повинна прийти зміна. Мусить щезнути всяка аматорщина й „приватна ініціятива" (хоч би найщиріша), — треба у цій справі порвати з доривочністю і припадковістю і довільністю. Ми далекі від пропаґування казьонщини і знаємо, що багато більше ваги має те, що пливе з душі, ніж те, що є виявом тільки послуху супроти наказу згори. А проте слід впорядкувати й систематизувати справу, яка сама собою є аксіомою та не може в ніодного українського патріота викликувати найменших сумнівів. Тому слід раз назавжди устійнити ті дві дати — 1. Листопада і 22. Січня — як дні національних свят. В українських календарях вони повинні бути зазначені як „національне свято" так само, як у деяких польських календарях є вже зазначені дні 3. травня і 11. листопада як „свєнто народове" та „свєнто паньствове". Це буде пригадка для всіх українців, що у ці два дні українські установи, всі торговельні, промислові й ремісничі заведення та хліборобські господарства мають бути вільні від праці: це буде добровільна жертва працедавців і службовиків та робітників із зарібків у ті два — для інших робочі — дні. Не в наших руках законодавство і законодатний примус, але перестерігати ці свята скаже нам націо

нальна честь і послух громадянському авторитетові, що проголосить ці два дні національними святами. І ось виринає справа, хто це той громадянський авторитет, такий, якому беззастережно піддались би всі кляси й верстви народу, всі політичні партії й суспільні організації, гуртуючі ввесь організований український загал. Саме у цій справі повинні порозумітись наші відповідальні громадсько-політичні та церковні чинники, разом з представниками всіх цен

гральних установ. Ініціятива повинна б вийти з кол колишніх українських старшин і вояків. Одночасно з проголошенням тих двох днів національними святами — повинен бути устійнений церемоніял святкування.

Народи, які мають вищі аспірації і вірять у свої ідеали, як напрямні на шляху до кращого майбутнього, повинні вміти гідно шанувати своє минуле.

М-р Федір Данилів.

Проти розкладової роботи комунізму.

Рішучий виступ українців проти комунізму і його розкладової роботи звернув на себе увагу й англійської преси. „Таймс" з 16. жовтня ц. р. пише про рішення Центрального Комітету УНДО, принятє 10. ц. м.:

„Проголошення гострої протикомуністичної резолюції, принятої недавно Центральним Комітетом УНДО, найбільш консервативного і найчисленнішого чинника на зах.-українських землях в Польщі, додало провідникам уряду сили в їхній боротьбі з економічною скрутою та в їхніх намаганнях злагіднити політичні невдоволення.

„Перші три точки резолюції звернені безпосередньо проти совітської влади на Україні, що своїми розпорядками і своїм натиском змагає послідовно й рішуче до денаціоналізації української нації.

„Дальші резолюції звертають увагу на акції та інструкції Семого Конґресу Комінтерну, які мають на меті розложити український національний організм у Польщі. Свіжими прикладами такої активности були недавно кр'ваві події в Східній Галичині, як теж зріст большевицької активности по українських селах, де комуністичні агітатори накликають селян до організування своїх сил і до рішальної боротьби. Події у Східній Галичині, підсичувані большевицькою агітацією, довели до кривавих розправ поміж поодинокими групами українців, що суперничать з собою, на шкоду загальній національній справі.

„Поминувши те, що зах.-українські землі відіграють важну ролю з огляду на польську меншостеву проблему і що служать базою для большевицьких виступів у Польщі, вони набирають незвичайної ваги також із стратегічного огляду, особливо від хвилини, коли почалася тісніша колябораця між політичним і військовим оглядом між Польщею і Румунією. Лінія, що тягнеться від Балтику до Чорного Моря і відділює Совіти від центральної Европи, проходить через українські землі, які дотепер стратегічно і політично були найслабшим звеном у тому ланцюзі."

(Укрбюро Льондон).

2.000 жінок і 17.000 мужчин розстріляли у Мадриді.

БУРГОС, 27. 10. ПАТ. Один утікач з Мадриду, що з великим трудом дістався відтіля, оповідає, що всі верстви населення є там зовсім спаперизовані і живуть у постійній непевности. Вистане найменше підозріння, щоб піти на розстріл. До 10. ц. м. розстрілено там 19.000 осіб: 2.000 жінок та 17.000 мужчин. Ревізії та конфіскати на денному порядку; хто пробує боронити свого майна, того негайно розстрілюють.

АНАРХІСТИ РОЗСТРІЛЯЛИ ГУБЕРНАТОРА.

БУРГОС, 27. 10. ПАТ. Як повідомляє радіостація з Хака, на приказ анархістів розстріляли губернатора Маляги, що поміг утічи багатьом особам з правиці, беручи хабарі по 5.000 пезетів.

СЕВІЛЛЯ, 27. 10. ПАТ. У промові, виголошеній через радіо, серед оборонців Мадриду шириться щораз то більша деморалізація, прохарчування щораз то важче, між урядовими колами і населенням щораз то гостріші непорозуміння.

У ЧЕТВЕР НАСТУП НА МАДРИД.

ТЕНЕРІФА, 27. 10. ПАТ. Як повідомляє тутешня радіостація в найближчих годинах видадуть приказ наступу на Мадрид, в четвер нац. війська будуть уже під самим Мадридом.

ЗІСТРІЛИЛИ 77 ЧЕРВОНИХ ЛІТАКІВ.

СЕВІЛЛЯ, 27. 10. ПАТ. Тутешня радіостація повідомляє, що від початку операцій на фронті Талявери зістрілено в боях 77 червоних літаків, не рахуючи знищених бомбами на летунських майданах.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ ГВАДАЛЯХАРУ.

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. Кореспондент „Матена" повідомляє з Анде, що нац. війська заняли учора Ґвадаляхару.

ПАНІКА В МАДРИДІ, УРЯД УТІК ДО БАРСЕЛЬОНИ?

ТАЛЯВЕРА, 27. 10. Авас. У нац. колах при[...] зрівають, що уряд намагається укрити перед населенням, яке важке положення на фронті. [...] розділив відділи, розбиті під Ілляскас і Н[...] Карнеро між інші формації, уважаючи, щоб [...] хто з них не дістався до Мадриду. Все таки [...] канацятьох вояків якось попало до Мадриду і оповіло, що в найближчих днях слід чекати [...]рішного наступу нац. військ. Наслідків не треба було довго ждати: на шляху до Валенсії, [...]кому полученню, яке ще залишилося червоним Мадрирові, побачили нац. летуни довгий ряд [са]моходів і возів, що втікають зі столиці. Як [випли]ває з вірнодостойних вісток, що їх дістала [нац.] головна кватира, всі члени мадридського уряду за винятком премієра Лярґо Кавалеро вже втекли до Барсельони.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

ЛЯ КОРУНЯ, 27. 10. ПАТ. Тутешня радіостація повідомляє: На відтинку Наваль дель Мар[...]кес нац. війська заняли кілька важних позицій і червоним протинаступ на цьому відтинку не [по]щастив — вони втратили 350 убитих і [...] муніції. В Астурії нац. війська заняли наступно гору Сан Кляудіо. Нац. літаки бомбардували [ка]сарні та двірець у Мадриді. На цивільному летунському майдані в Бараха знищили бомбами [...] літаки і підпалили ґанґари та склади муніції.

БУРҐОС, 27. 10. ПАТ. Щоб не розтягати фронту і не витрачувати марно сил, нац. війська окружать Аранхуез. Місто Ескуріяль уже вони окружене; нац. війська не будуть наступати на славний монастир, де укріпилися червоні, щоб не знищити мистецьких творів.

МАДРИД, 27. 10. ПАТ. На фронті Ґвадарами червоні перевели успішну операцію на лівому крилі; як вона і дальше піде так добре, червоні могтимуть заняти дуже добрі становища.

АРЕШТУВАЛИ ДИПЛЬОМАТА.

АЛЯВЕРА ЛЯ РЕІНЕ, 27. 10. Авас. На шляху з Мадриду до Аранхуезу арештували торговельного аташе британської амбасади сотн. Левіса, [що] тимчасово заступав також військового аташе, крім того директора американського банку [Ві]лема Голла; їх обох вислали до Салямаики.

Н. А. ЛЕЙКІН. 2

ЛОВИ НА ЗЯТЯ.

(Докінчення.)

II.

Серафима вийшла перед хвіртку в синій сукні та з косами і сіла на лавку, де вже сиділа її мама.

—Ще не переходив — сказала мама. — Щось ти за мало ружу наложила на лице.

— Не можна більше в день, мамо, бо буде видко.

— Сідай тут. Кілько він має пенсії?

— Каже, що сто рублів і двічі на рік дістає ремунерацію.

— Треба мені було самій поїхати до його бюра і вивідати. Якби і сімдесятьпять брав, то було би досить. Усі вони брешуть. Як до його пенсії додати мою то можна жити ощадно, але добре.

— То мама хоче разом?

— А ти як гадаєш? Останню доньку віддаю, то чейже не лишусь сама. О, вже йде! Дай Боже...

— Мамцю! тільки не гостро.

— Ти вже мене не вчи. Перехрестись!

Донька перехрестилась, щоб добре все вийшло. Алеєю йшов молодий мужчина в ясному пальті, елеґантний, з текою під пахою.

— Усміхнись. Чого сидиш, як мара!

— Як можна бути веселою, коли ви ладите скандал.

— Який скандал?

Бльондин середнього росту, з борідкою, вибілілий, з переляканими очима підійшов і вклонився.

— Добрий день! — промовила мама. — Чому ви нині так пізно?

— Я сидів у бюрі... а потім трамваю не було.

— А ми на вас, Віталію Павловичу, чекаємо вже давно. Заходьте на обід до нас. Нині ваші улюблені страви. Молодий борщ, пиріжки.

Молодець зніяковів:

— Я взяв нині роботу до хати. Хотів пообідати швидко в ресторані і вертатись, а так засиджусь у вас у гостях.

— Робоа не заяць, не втече. Зайдіть, не будемо вас запримувати.

— Зайдіть, — додала Серафима ніжним голосом.

— Не смію відмовити, — вклонився Віталій Павлович.

— Серафимо! возьми теку від Віталія Павловича! — сказала мама, коли ввійшли на веранду.

— Алеж я сам!

Молодець зняв пальто.

— Но, зачинайте від горілочки.

— Якось гаряче...

— Не дайте себе просити, — переконувала мама, — і я випю для компанії...

— А коли так...

За третьою чаркою почали їсти борщ, за борщем ішла вуджениня, гриби, пироги. Донька мовчала. Коли зїли все, мати сказала:

— Я знаєте, Віталіє Павловичу, хотіла з вами порозмовляти поважніше.

— Слухаю вас...

— Знаєте, Серафима, повинна би вийти заміж. Я хотіла вже давно спитати вас, в яких намірах ви в нас буваєте?

— Не розумію... ви мене запрошуєте. Я дуже поважаю Серафиму Ігнатівну.

— Но так, але цього мало. Ви буваєте в нас на обідах, вечерах, сніданках...

— Ви мене так гостинно запрошуєте.

— А я це розумію так, по своєму. Коли ви приймаєте запросини від мене, то розумієте, що я це роблю як мати доньки на відданні. Коли-ж ви ходите до нас постійно і нічого собі, то цим кидаєте тінь на Серафиму... люди починають робити всякі сплітки. Як ви маєте якісь поважні наміри... Ви молоді, скромні, солідні, отже...

Молодець почервонів аж спітнів. Відсунув тарілку з десером. А мати приставала:

— Но, відповіджте. Я від себе можу вам сказати, що ви подобаєтесь Серафимі.

— Серафимо Ігнатівна! ви теж мені подобаєтесь — вигикав молодець.

— Но, добре, — допомагала мати — а далі...

— Якби це вам сказати...

— Попросту, одним словом. Серафима має тисячу рублів на чорну годину.

— Дозвольте... нехай надумаюсь.

— Алеж тут нема чого надумуватись. Просте питання і проста відповідь.

— Я дуже шаную Серафиму...

— Но, то добре! Як шануєте її, то і вона вас і любить. Серафимо! подай руку Віталієву...

— Але це все якось так несподівано, — тікався молодець.

— Що несподіване, то приємне. Тримайте її руку. Я тільки ікону принесу. Серафимо, тримай його руку.

— Я хотів сказати.

— Скажете пізніше.

Мати побігла до другої кімнати і вернулась з іконою.

— Но, вставайте і ходіть ближче.

Серафима тягнула нареченого за руку і почала хреститися. А він повторяв далі:

— Я хотів вам тільки сказати...

— Але-ж буде ще час на всякі подробиці. Тепер схиліть голову.

— Я мушу сказати...

— Благословлю вас, мої — —

— ...що... Не благословіть іще. Бо я — жонатий!

І відскочив на бік від Серафими.

Перекл. в. т.

Не можуть добитися дозволу.

З Підгаєччини пишуть нам: Село Завадівка належить до тих сіл, що в них більша частина населення — поляки. Тому підгаєцьке староство не хоче погодитись на те, щоб у Завадівці істнувала читальня „Просвіти". І хоч свідоме українське громадянство з Завадівки уже втретє вносить подання в справі затвердження читальні, то й досі всі його заходи безуспішні, бо за кожним внесеним поданням услід приходить відмова. Колиж нарешті Завадівка дістане дозвіл оснувати в себе читальню?

—о—

ЗА ЗЕМЛЮ БАТЬКІВЩИНИ.

I. РІДНА ЗЕМЛЯ. — ЛЮДИНА. — ГРОМАДЯНИН. — НАЦІЯ.

Любов Рідної Землі — це любов не тільки її краси і природних богатств, не тільки родючих нив та левад, лісів та вод як рільничих варстатів праці хліборобського стану, цієї невичерпаної скарбниці фізичних і моральних сил народу....

Любов Рідної Землі — це любов Батьківщини, любов національної території, на якій зростають і трудяться у безперервній черзі покоління народу, на якій сучасне покоління, що переняло спадщину попередніх, кладе дальші основи під всебічний розвиток народу, поглиблює і поширює рідну культуру, забезпечує життя прийдешніх поколінь, працює для безсмертної спільноти — **для нації.**

Любов Рідної Землі — це любов Батьківщини — **patriae** — з її історією та традицією, з її минулим, сучасним і майбутнім...

Оборона Рідної Землі це не тільки оборона моменту, статичного стану, в якім Рідна Земля найшлася, це оборона її розвиткових тенденцій...

Колиж сьогодні доводиться мені говорити про намагану кольонізацію Рідної Землі і про оборону її на відтинку перевласнювання земель великої власности в руки місцевого, у 90% українського селянства, то думки мої будуть торкатися не тільки поняття „ager", але й поняття „patria". Кольонізація нашої Батьківщини при її ускладнених аграрних відносинах стає питанням не тільки економічно-соціяльним, але у високій мірі політичним, питанням, яке цікавить не тільки хліборобську, але всі верстви нашої нації.

„Люди, в руках яких є земля народу, стають панами долі народу" — кликав до поневоленого польського народу визначний його син фільософ й економіст Осип Супінський.

По вік живим залишиться цей голос для поневолених народів. По вік вказуватиме він на значіння землі у житті Нації.

Жива нація мусить не тільки відчувати потребу оборони Рідної Землі, але мусить її вести у гармонійнім змаганні всіх шарів громадянства, бож оборона Рідної Землі не є справою виключно тільки хліборобського стану.

Акція оборони Рідної Землі є акцією загальнонаціональною, понадпартійною й понадклясовою, бож нерозлучним складником нації є її національна територія.

Так розуміємо ми в Українськім Національно-Демократичнім Обєднанню справу оборони Рідної Землі, перенявши таке розуміння від наших попередників. В самих первопочинах праці У. Н. Д. О. так вело її оборону в році 1925. у масових здвигах нашого народу в добі, коли у варшавськім парляменті підготовляли новий земельний закон, закон, який досі обовязує. Є це закон про виконання земельної реформи з дня 28. XII. 1925. В. З. Р. П. ч. 1. Пов. 1. ex 1926. року. Сьогодні через повне знехтування господарських і соціяльних моментів, які істнують на нашій Батьківщині і згідно з духом, а навіть виразними приписами закону виключують кольонізацію „аграрно перенаселених місцевостей" закон цей мав би стати правною (?) підставою кольонізації нашої Батьківщини.

II. УКРАЇНЦЯМ ВІДМОВЛЯЮТЬ ПРАВА НА КУПІВЛЮ ЗЕМЛІ ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЇ МАЄТКІВ НА УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ТЕРИТОРІЇ В ПОЛЬЩІ.

Аграрна реформа в ділянці парцеляції має на меті направити злий земельний устрій, який хворіє через скарлуватіння господарств, що властиво перестали бути господарствами самостійними, а далі має поправити аграрну структуру малоземельних, вкінці — **де на це дозволяють місцеві господарські відносини,** творити нові самостійні господарства.

Аграрні відносини на українській національній території, про які будемо ще говорити, виключають майже зовсім змогу кольонізувати її, бо кольонізація може тільки катастрофально погіршити й так-дуже нездоровий аграрний устрій українського села.

А проте українському хліборобові відмовляють права набувати землю при парцеляції маєтків великої земельної власности...

З якоїж причини український хлібороб, що нидіє на зломках колись самостійних господарств, має без огляду на аграрну реформу, а в тім парцеляцію, на його землях — нидіти й далі на голодових земельних наділах, коли в його громаді парцелюють двірську землю а він — український хлібороб — готов її закупити?

З тої — кажуть нам — причини, що двірська земля, яка підпадає парцеляції, не походить з українських маєтків!

Воно правда, що 98% великовласницької землі на українській національній території не становить власности українських дідичів. Стан цей є випливом довговікових процесів політичної боротьби, але в добі демократизації землі в республиканській державі **не йде про те, хто у своїм посіданні має надвишку землі, а про те, хто її для направи аграрного устрою має право набути.**

Гасло „польська земля — в польські руки", коли йде про засадничі права громадян і позитивні аграрні закони не витримує критики. У виконанні діючих основних законів і діючого аграрного права, маючи на прикметі основні права громадян, та становище викликане голодом землі на українській національній території, гасло це мусить уступити гаслові: „Місцевий запас землі в першій мірі на направу місцевих аграрних відносин". У злих умовинах господарських і соціяльних живе місцеве хліборобське населення без ріжниці народности і віри і воно надіється на землю і прагне землі, бо завмирає через її недостачу. При справедливій парцеляції в аграрно перенаселених країнах не може бути місця на кольоністів тільки тому, що **запас землі** находиться в руках етнічної меншости і для короткозорої політики мав би опинитися в руках сторонніх одноплемінців, спроваджених без огляду на інтереси місцевого населення.

„Аграрної політики не слід робити з граматикою в руках" — як слушно завважує граф Лось, річево аргументуючи безглуздя кольонізації Галицької Землі.

Не є в порядку, коли національно неоднородна держава, яка устами свого творця вже 9. II. 1919. заповіла аграрну реформу „в дусі великих демократій заходу", яка власним законом з 26. IX. 1922. про галицькі самоврядування виразно заявила, що ні вона — себто держава — ані ніяка установа публично-правна на території, зокрема галицькій, не буде провадити кольонізації, а проте намагається кольонізацію вести. Чи не забагато незаконности — перед якою мусить здрігнутися здорова морально людина і загрожена нація — скупчилось би в насильній кольонізації нашої Батьківщини?

Чи потрібна є в обороні **природних прав на землю місцевих хліборобів накинена нова боротьба?** Боротьба, яку якже легко можуть використати ті, які в неоднім кутку Европи кинули й дальше кидають іскри соціяльної революції? **Нам** з ними не подорозі. Комуж в такім випадку залежить на радикалізуванні соціяльної боротьби? Для яких цілей?

(Далі буде). **Юліян Павликовський.**

Рексисти сягають по владу в Бельґії.

Заява провідника рексистів Деґреля.

Недільна демонстрація рексистів у Брюсселі звернула на мить увагу цілого світа на молодий рух у Бельґії — рексистів та його молодого провідника Деґреля. Рексистів уважають фашистами, але провідник відпекується від цієї латки, яку причіпили йому комуністи і соціялісти. В кожному випадку рексисти є націоналістами і католиками і здобувають щораз то сильніші впливи від старих партій: католиків, соціялістів і лібералів. Назва цього руху „рексисти" походить від слова „**Christus Rex**" (Христос Король). Вперше рексисти зміряли свої сили при виборах до парляменту у травні ц. р., при яких добре напсували крови католикам, лібралам і соціялістам. Бо треба знати, що від 1884 р. аж до вибуху світової війни католицька партія мала абсолютну більшість у бельгійському парляменті і була при владі. В тіни її впливів поростали в піря соціялісти, які зростали в силу коштом лібералів. Одначе хоч ліберали тратили при виборах постійно число мандатів, їх впливи не меншали. Чому? Бо були тим „язичком", що або з католиками або зі соціялістами творили у парляменті більшість і тому обі ці великі партії мусіли з ними числитися. Перед травневими виборами ц. р. на 187 послів католики мали 79 мандатів, соціялісти 73, ліберали 24, флямандці 8 і комуністи 3. І католики і соціялісти втратили перед цьогорічними парляментарними виборами добру пайку кредиту у своїх виборців, бо їхні політичні провідники скомпромітувалися у великих фінансових аферах. І так на опінії католиків заважив крах великої рільної кооперативи „Буренбонд". Знов ореол провідників соціялістичної партії тієї мірки, що Вандервельде та інших розвіявся між робітниками по повній невдачі „пляну праці" Де Мана, який захоплював робітників міражем соціялістичної держави в Бельгії. Але найбільше заважив на упадку впливів соціялістів крах „Бельгійського Банку Праці", внаслідок якого багато робітників потратили свої дрібні ощадности тоді, як Вандервельде та інші соціялістичні головачі повитягали свої міліонові ощадности, довідавшись заздалегідь про неминучу катастрофу робітничого банку.

Тому теж католицька партія, зясувавши собі, що внаслідок корупційних афер стратить багато голосів, хопилася зручного маневру і висунула вже минулого року на арену молодого

II. Інтернаціонал не приняв співпраці з III. в еспанській справі.

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. Вчора в год. 20. покінчилася нарада президії II. Інтернаціоналу та Інтернаціоналу професійних спілок у справі заклику комуністів до спільної акції в еспанській справі. Нарада не рішила нічого тому, що той лист формально до неї не дійшов, лише оголосила його „Юманіте".

Вже й Араґонія проголосила незалежність.

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. Як повідомляє кореспондент „Пті Парізієну" з Перпіняну, вояки і міліціонери арагонського фронту зібралися в Бухаляроз і проголосили незалежність Арагонії. Провід тимчасового уряду обняв катальонський анархіст Азкако.

У палестинських боях згинуло 17 дітей, 31 жінок та 404 мужчин.

ЄРУСАЛИМ, 27. 10. ПАТ. Як подають арабські джерела, за час повстання згинуло 322-ох арабів, з того **31 жінок і 17 дітей,** важко ранено. З війська і поліції згинуло коло 130 осіб, ранено коло 350.

Присилайте передплату!

28-літнього Л. Деґреля, що оснував невеличкий пресовий концерн під назвою „Рекса“. Його завданням було обєднати біля себе невдоволених католиків і зібрати ті голоси, які втратили би католики в користь своїх політичних суперників. І так Деґрель з благословенства католиків почав їздити з кількома орґанізаторами від округи до округи, де виголошував пламенні промови проти „партійної гнилі, політичного ґанґстерства, корупції“ і т. д. А щоб притягнути на свої віча слухачів, покористувався методами пропаґанди: комуністів у СССР, національ-соціялістів у Німеччині і фашистів в Італії. Отже наказав прикрасити трибуну національними праворами, а орхестрам грати перед і по промовах національні пісні і державний гимн. Не диво, що громи Деґреля проти політиків, які скомпромітувалися у фінансових аферах, та велика помпа з орхестрами підвищували патріотичні почування слухачів до найвищого захоплення. Слова молодого народнього трибуна перестрашили навіть католиків і вони хотіли спинити розмах свого ставленника. Але перечислилися. Деґрель так захопився своєю ролею, що зірвав зі своїми опікунами і висунув власних кандида-

тів у деяких округах. І хоч не висунув взагалі кандидатів у фляманській частині Бельгії, бо не міг зорґанізувати ще в усіх округах своїх прихильників, проте при виборах до палати послів на 202 мандати здобув 21 послів, тоді як католики лише 63 (втратили 16), соціялісти 70 (втратили 3), ліберали 23 (втратили 1), фляманці 16 (здобули 8) і комуністи 9 (здобули 6). Крім того Деґрель провів 8 своїх прихильників до сенату.

Після такого тріюмфу Деґрель оголосив, що прочистить політичну атмосферу Бельгії, порозганяє на чотири вітри фінансових і парляментарних „махерів“, без огляду на їх партійну приналежність. Від своїх послів і сенаторів та прихильників домагається простоти обичаїв та заборонив вдержувати якінебудь звязки зі старими парляментаристами. Заповідає, що вкоротить впливи капіталістів і припинить у Бельгії клясову боротьбу.

Політичні противники потішалися, що з хвилиною виборів карієра Деґреля скінчилася, але гірко розчарувалися. До дальшого зросту впливів Деґреля і рексистів причинилися головно дві закордонно-політичні події, а саме: поява „людового фронту“ і прихід до влади уряду прем. Блюма у Франції та жорстока громадянська війна в Еспанії. Обі ці події дали Деґрелеві знамениті арґументи в його дальшій аґітації. Окупаційні страйки і зріст впливів комуністів у Франції та в Бельгії та кріваву війну в Еспанії використав Деґрель, щоб спопуляризувати в Бельгії гасло боротьби з марксистами. Цим гаслом поборював своїх противників не лише між інтеліґенцією та міщанством, але і між робітниками. Таким чином партія Деґреля здобула велитенську популярність (його орґан „Пеї Реель“ має 300.000 накладу), придбавши собі марку, що творить єдину суцільну силу проти хвилі комуністичного заливу. Не диво, що соціялісти гостро виступили проти Деґреля, втягаючи лібералів і католиків до оборони впливів старих партій.

Мірилом впливів рексистів є безсумнівну факт, що бельґійські соціялісти відмовилися створити з комуністами спільний „людовий фронт“. До проголошення невтральности Бельгії теж причинилися рексисти, які гостро виступали проти союзу з Францією, що є під впливами „людового фронту“.

В своїм інтервю для віденської преси Деґрель заявив, що „найдалі за 6 місяців прийде до влади в Бельгії.“ Поживемо, побачимо. В кожному випадку Деґрелеві не можна відмовляти хисту розумного політика. Доказом цього — його замирення з фляманцями за ціну їх повної рівноправности з вальонцями. Деґрель запевняє теж, що по приході до влади дійде теж до порозуміння з Німеччиною Гітлера та буде працювати над замиренням Франції з Німеччиною. Якщо це йому вдасться, замирена західна Европа буде новим ударом для большевиків.

Страйк лісових робітників у Скільщині скінчився.

ДОМАГАННЯ РОБІТНИКІВ МАЙЖЕ В ЦІЛОСТИ СПОВНЕНІ. — УСПІХ ЗОРҐАНІЗОВАНОЇ АКЦІЇ ЛІСОВИХ РОБІТНИКІВ.

Сколе, 23. X. 1936.

Як уже читачам „Діла“ відомо, з початком вересня ц. р. розпочався був у Скільщині страйк лісових робітників з причини невідповідних умовин праці та використовування їх підприємцями. Фірма Ґредлів спочатку легковажила собі акцію робітників, бо думала, що це худоба, яку можна батогами погнати до роботи. Одначе акція поширилась на цілу Скільщину, що примусило фірму застановити роботу в тартаці у Сколім та позбавити праці 900 людей.

Щоб ту акцію, в більшости індивідуальну поодиноких сіл, скоординувати та спрямувати у відповідне русло й повідомити адмін. владу про нечуваний визиск робітників, повідомлено Народню Канцелярію у Львові та зажадано негайної висилки посла на місце. Дня 8. ц. м. візвано делеґатів робітників з поодиноких сіл до Сколього і тогож дня приїхав посол д-р Троян з Ходорова та засягнувши докладних інформацій про домагання робітників, ситуацію і настрої в повіті від м-ра Ценка, відбув відтак нараду з робітниками, на якій устійнено докладно конкретні домагання, від яких робітники не відступлять. Домагання повищі предложено Пов. Староству та Інспекторатові Праці в Стрию, щоб виказати, що страйк — це боротьба за життєві умовини праці, а не політична „гецa“ проти жидів.

Дня 12. ц. м. приїхали до Сколього зі Стрия староста та інспектор праці, що після довшої конференції з дир. Фромом з фірми Ґредель, предложили робітничі домагання та жадали їх виповнення, щоб не викликувати напруження серед робітництва та не побільшувати безробіття. Відтак візвали м-ра Ценка, якому зясували хід і вислід конференції з дир. Фромом та заявили, що фірма приймає майже в цілости домагання робітників, щоб лише вплинути на них вибрати собі робітничу делеґацію, яка пішлаб до управи фірми та предложила безпосередньо дирекції свої домагання та щоб рівночасно вплинути на робітників, щоб по принятті їх домагань, пішли до праці.

На 14. ц. м. візвано поновно представників робітників майже всіх сіл, устійнено докладно їхні домагання та зясовано ситуацію і делеґація, зложена з 8-ох робітників, пішла на Демню до дирекції фірми. Там робітники засіли з директорами всемогучої фірми до круглого стола пертрактувати за робітничу долю цілої Скільщини. Вислухано всіх домагань робітників у 2-годинній конференції і приречено сповнити такі домагання: за всі роботи буде виплачувати фірма безпосередньо (не підприємці) і то що два тижні готівкою; не буде давати ніяких карток ані товарів; робітники можуть побирати товари у кооперативах чи в Союзі Кооператив і фірма погодилася, щоб представники кооператив предкладали при виплаті свої рахунки, які фірма буде їм виплачувати; колиби, стайні й дороги будуть у доброму стані. Покищо не може дати загальної підвишки, одначе по відробленні пібраних робітниками початків фірма провірить заробітки і коли покажеться, що піший робітник заробляє менше як 3 зол. денно або на шихту, а візник парою коней менше як 10 зол. денно і 20 кг. вівса, буде старатися піднести їх заробіток до такої висоти. Не згодилася усунути негайно лісових підприємців, бо виясняла, що за передані їм роботи є супроти них зобовязана і вони теж, одначе згодилася, щоб навіть ті роботи перебирали наші робітники безпосередньо від фірми на підставі предложених ними оферт, і фірма сама буде за ті роботи виплачувати готівкою, а функція підприємців буде обмежена лише до контролі над працею робітників. Фірма виразно зобовязалася, що по скінченні цього сезону, як теж ще неперебрані підприємцями вруби віддати безпосередньо робітникам, без посередництва підприємців. Обезпечення робітників унормоване приписами закону і це залишилося. Зате обезпечення коней полишила робітникам у їх власній управі.

Зазначити треба, що представників робітників потрактували дуже чемно і не як делеґатів поодиноких гуртів чи сіл, але як представників цілої Скільщини та затягнули супроти них зобовязання як супроти одної збірноти. Це й буде початком збірних умов лісових робітників. Робітники незвичайно гідно та мужно боронили своїх інтересів та постановили на тих умовинах, якщо фірма додержить їх у практиці, розпочати чи вже продовжати працю.

Більшість робітників уже розпочала працю на нових умовинах, здержалась лише частина, яка по одержанні праці безпосередньо від фірми на підставі нею предложених оферт мабуть також піде до праці. Одначе брак дерева примусив здержати роботу тартак, який стоїть уже від 19. ц. м. та очікує на започатковану звізку дерева, а 900 робітників на Демні очікують праці та хліба. Не зважаючи на брак належної підготови та слабий звязок і орґанізацію, робітники майже в цілости виграли свої домагання, і то головно своєю гідною поставою, солідарністю та витреевалістю.

З орґанізаційного життя.

ОРҐАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ МІСТА ТЕРНОПОЛЯ.

Заходом Повітового Народнього Комітету УНДО в Тернополі відбулася в неділю 25. жовтня ц. р. довірочна політична нарада місцевої інтеліґенції і міщанства з метою оснувати окрему політичну орґанізацію для міста Тернополя. На референта запрошено посла **д-ра Степана Біляка**, голову Нар. Орґанізації Українців міста Львова. В нараді взяло участь коло 250 поіменно запрошених осіб. Між приявними крім референта д-ра Біляка було ще трьох послів: д-р Степан Баран, Василь Болюх і д-р Корнило Троян.

Наради отворив і їм опісля проводив **проф. Іларій Брикович.** Пос. **Д-р Біляк** у свому довшому рефераті зясував наше сучасне політичне положення, виказуючи наглядно потребу окремої політичної орґанізації українців у більших містах, до яких належить і Тернопіль з дуже поважним числом українського населення.

Над виголошеним рефератом переведено довшу основну, річеву дискусію, у якій забирали слово пп. Майка, інсп. Остап Сіяк, м-р Осип Гринкевич, Воловець, проф. Павло Дяків, пос. д-р Корнило Троян і Володимир Чубатий. На внесок проф. Павла Дякова рішено згідно з виводами референта приступити безпроволочно до оснування окремої політичної орґанізації під назвою „Орґанізація Українців міста Тернополя“ і для переведення цієї справи вибрано окремий орґанізаційний комітет з одинадцяти членів, зложений з інтеліґентів і міщан згідно з поіменним предложенням п. Вол. Чубатого.

Наради закінчив відповідною промовою проф. Іл. Брикович, після чого присутні відспівали національний гимн.

Розбудова єгипетської армії.

КАІРО, 27. 10. ПАТ. Як твердять у колах зближених до міністерства війни, в Єгипті скасують право викуплюватися від військового обовязку. Небавом подвоять чисельний стан єгип. армії підіймаючи його до 24.000. Правдоподібно Єгипет дістане в Англії позичку на свої воєнні потреби.

Візита польських міністрів на Замку.

ВАРШАВА, 27. 10. ПАТ. Президент держави принял сьогодні вполудне премієра ген. Славой-Складковського і віцепремієра Е. Квятковського, які поінформували президента про біжучі праці уряду.

Повстанці панами цілої кольонії.

ЛЬОНДОН, 27. 10. ПАТ. На підставі вісток, що там наспіли, повстанці здобули Порт-Вата з Ріо-Муні (Гвінея еспан. в Зах. Африці). Тому, що передтим заняли вони вже остр'в Фернандо — тепер ціла кольонія є вже в руках повстанців.

—o—

Новий конфлікт совітсько-манджурський.

ТОКІО, 27. 10. ПАТ. Агенція Домеї повідомляє із Гсін-Кінґ, що на совітсько-манджурськім кордоні прийшло знову до збройної сутички. **50 совітських жовнірів перейшло кордон, кинули 3 гранати й обстрілювали крісовою пальбою** манджурську стежу, яка тільки боронилась перед цим наступом, вижидаючи допомоги.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Австрійська жандармерія викрила широко розгалужену комуністичну організацію і найшла великі припаси зброї та муніції.

Португальський міністер закорд. справ подав у офіційному комунікаті причини, що заставили його зірвати дипльоматичні взаємини з Мадридом.

Югословянський премієр виїхав до Анкари, правдоподібно, щоб обговорити становище Болгарії до балканського пакту.

Британський уряд мабуть ще раз запропонує мадридському увільнити 14.000 політ. вязнів і заручників, бо їм загрожує велика небезпека. В Аліканте ждатиме на них брит. кружляк.

Туреччина переговорює з Іраком, щоб получити залізничу сітку обох держав, викінчуючи відомий німецький плян „багдадської залізниці".

Французька влада сконфіскувала в Ліоні 140.000 ручних гранатів та почала слідство проти 65-ох промисловців, що вивезли до Еспанії кількасот тисяч гранатів. Один посередник заробив на тій трансакції 200.000 фр. за 3 тижні.

Польський консуль у Тель Авіві Ст. Лукашевич помер.

Італійці заняли місцевість Лікенті в Абісинії.

Британський уряд признав, що Португалія не нарушила договору невмішування.

НОВИНКИ.

— **„Хоровід"** повідомляє, що єдиний, в осінньому і зимовому сезоні, курс танків, починається вже в четвер 29. ц. м. в Нар. Домі. Початок для шкільн. молоді год. 6., для старших год. 7½ вечором. 2960 1—2

— **Футра жіночі і чоловічі** та ріжного роду футряні шкірки поручає по найнижчих цінах Фабрика футер „Хром", Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83. 2719 20-?

— **Комунікат у справі „Наталки Полтавки".** Подаємо до відома, що на виставу „Наталки Полтавки" у Великому Театрі у Львові 4-го листопада ц. р. залишилася ще тільки незначна скількість білетів, які продає „Союзний Базар". Вистава, до якої проби під проводом Лесі Кривіцької і Антона Рудницького йдуть у повному темпі, заповідається у новому орхестровому одязі (інструментацію і редакцію на велику оркестру зладив Василь Безкоровайний) якнайкраще. Одночасно подаємо до відома, що „Наталку Полтавку" у тому самому складі як у Львові, матиме змогу побачити і почути і наша провінція, а саме відбудуться такі святочні вистави: 7-го листопада **Золочів**, 8-го **Тернопіль**, 12-го **Коломия**, 13-го **Станиславів**, 15-го **Самбір**, 16-го **Перемишль**, 3-го грудня **Стрий**. У проєкті вистави у **Дрогобичі і Бродах.** 2731

— **Земля вертається в українські руки.** „Дзєннік Польскі" бє знову у дзвін тривоги, що земля у Сх. Галичині переходить назад в українські руки. Цим разом діється воно в яворівському повіті, де п. Людвик Карчевський, власник маєтку Моровчі, продав 300 моргів землі українцям, а п. Францішок Павлік з Кобальниці Руської продав також 300 моргів в українські руки. На тім не кінець, бо п. Лубенська, власниця маєтку Краковець, продала з фільварку Гнійниці 50 моргів українцям, а 50 моргів перейшло у жидівські руки. Також п. Л. Дембіцький, власник кількох фільварків коло Яворова продав 14 парцель жидам, яких підставили українці, щоби з місця відкупити ті парцелі з жидівських рук. „Дзєннік Польскі" обіцює занятися тими прізвищами ширше, не хотячи розуміти непохитного економічного закону, що земля скорше чи пізніше мусить перейти всюди в руки автохтонного населення, яке її здавен-давна вживало або обробляло.

— **Україніка.** У черговому міжнародньому річнику Гутенберґівського Товариства в Майнці — „Gutenberg-Jahrbuch" за 1936 рік, уміщені дві праці українських авторів, що торкаються історії українського друкарства і граверства: д-ра Зенона Кузелі про німця Швайтпольда Фіоля як основопсложника українського друкарського мистецтва (стор. 73—81) і д-ра Володимира Січинського про українського гравера-мідеритника середини XVIII. ст. Григорія Левицького (стор. 177—183, з 5 ілюстраціями). Годиться відмітити, що „Gutenberg-Jahrbuch" є одним з найбільш поширених наукових видань міжнароднього характеру, що присвячений друкарству і графіці. Статті цього річника друкуються в мовах німецькій, французькій, англійській, італійській та еспанській. В останньому річнику серед авторів зустрічаємо 13 німців, 4 французів, 3 австрійців, по 2 англійців, американців та українців, по 1 — бельгійців, ірляндців, італійців, поляків, еспанців, чехословаків і мадяр. Статті написані в мовах: німецькій — 13 (також українських авторів), англійській — 5, французькій — 4, і італійській та еспанській по 1.

— **Ендецькі громили,** що били минулої суботи вечором жидівські виставові шиби у Львові, виявили свою ненависть також до українців. Бушуючи по вул. Сикстуській, вони знищили

ЯРОСЛАВ СКОПЛЯК.

Мій перший олень.

Ще в серпні, в розгарі літа заїхав я до родини в гори, щоб хлипнути їх кришталевим повітрям та відпочати від міста. Вже тоді, коли глянув на склони чи зруби, привиджувалися мені королі гір — рикаючі олені.

Ось там, де притикає грубий ліс до зрубу напевно зарикає... Або там коло молодника з широкою поляною. Бо і вигідно і скрито, а доступ... ох! як тяжко буде підходити!..

Вернувся я з ріднею домів і ждав на другу половину вересня, щоби здійснити свою мрію: як не здобути оленячі вінці, то бодай почути, побачити і намилуватися красою славного на ввесь світ риковиська в лісах Митрополії, коло Перегінська.

Прийшов нарешті день виїзду — 23. IX. 1936. Львів-Стрий, Стрий-Брошнів, а там мотором до Осмолоди.

Заходжу до директора Підлютських Дібр, до управ ревірів і всюди спішуся — не маю часу — немов би боявся, що чарівний ліс з усіми своїми принадами може втікти передомною. Зрештою до відділу призначеного для „Тура" ще далеко. Треба їхати з Осмолоди 16 км. мотором до Брустор, звідсіля фірою 12 км. до Осплаю, вкінці 4 км. пішки до ловецької хатчини на 100 м. від Чехословаччини.

Пізна вже тут осінь. Буки одні почервоніли, інші пожовкли, густо перетикали темно-зелені смереки, кедри й ялиці. Очі захоплено вдивляються в прекрасні краєвиди, уста захланно пють здорове, холодне повітря... Ей, чи не сон це?! чи змора? Чи справді я йду в оці прекрасні бори на риковисько?!

Звертаюся до моторового: „Будь ласка задержайтеся, або їдьте поволіше, а я подивлюся на оцей зруб. Він щоправда до „Тура" не належить, але може хоч щось побачу. Розглядаюся... Нічого не видно. Всюди тихо, спокійно, тільки Лімниця перекликується з мотором. „Їдьмо дальше!"

Минаємо Ризарню-Дарів, от і Брустори.

Дальшу дорогу маю відбути фірою, але тому, що знищена довозом клеців — йду пішки. Спішуся... Щораз підбігаю... Шкода кожної хвилини, а коні ступають поволі, оминаючи вибої, каміння і виверти.

Ось і коханий Осплай.

Перша наша ловецька хатка, здається перша українська у світі... Від неї починається ловище „Тура". Значить, я вже дома, бо ось тут направо лінія до зрубу „вісімки". Наївно надслухую, чи не зарикає олень... Чейже то вже моє ловище, маю право вже підходити... Але це 10 година вранці, пора, коли олень відпочиває в грубім лісі і сторожить лань, щоб котра з любок не посміла відлучитися від його гарему. Йдемо дальше, робимо один закрут, відтак другий і вже видко зруб, а там направо під границею хатинка, кохана хатинка, я не проміняв би її і за хмародер. Стоїть, як і минулого року. Чистенька, двері примкнені, стежка до неї заросла. Приходимо ближче, над дверми напис: „Українське Ловецьке Товариство „Тур" і ловецький поздоров „Много стріч".

Отвираємо двері, заходжу і витаю. „Як маєшся кохана хатино, чи дуже тужила за нами?" Здається, що полиці з радости хитаються, столик гуляє, ліжка, хоч вузенькі, розпростирають ся і просять: „Кладися!"

— Михайло! Робіть порядки, порозпаковуйте речі, призбирайте фої на ліжка, а ми Дмитре ходім, ходім бо шкода часу. Оглянемо ловище, чи не зайшли зміни, чи зруби дуже поросли, а може що побачимо. Може хоч ланю... Михайле, ми прийдемо за дві-три години, щоб був кипяток на чай.

Йдемо... Мені здається, що не дотикаю ногами землі. Під гору рву, як бистрий заяць. Підганяю Дмитра, до „пятки" вже недалеко, а „чвірка" на нас дивиться. О, там певно щось буде. Розглядаюся далековидом по „пятці" о... о... бачу... ланя з телятем пасеться, підходимо ближче і бачу, як теля непокоїться, певно нас почуло. Ланя, хоч нас не бачить, але вірить телюкові і обоє втікають у грубий ліс. Переходимо зруб і через полонину доходимо до „чвірки". Розглядаюся... всюди спокійно, нема нікого і нічого.

Ходім охоронним пасом через зруб „чвірки" до „одинки". По дорозі оглядаємо слід медведя. Мірю — середній собі „вуйко".

— А це що за слід? — каже Дмитро — чи не вовка?!

Дійсно. Але що за потвора — її цм його слід.

— Дмитре — кажу, — за того вовка міняю оленя, бо чи знаєш, що за спустошення він тут мусить робити!

Підходимо до „одинки". Шукаю далековидом... нема... нема... о, ні є. Раз, два, три, чотири, а там з боку пять серен. Пасуться.

— Ходім Дмитре, не полошмо їх!

Вертаємось до хатчини на обід. Михайло приготовив усе якслід. Ліжко застелене, річи порозвішував на кілках чи посклaдав на полицях, а на кухонці вариться кипяток. Відпочали часок, пополуднували та, ходім, кажу, знов з Дмитром до ліса. Йдемо тою самою дорогою що і рано. Присіли в косодеревині на горі „Сідло", бо звідси добре видно до всіх трьох зрубів. Вечоріє. Тиша аж у вухах дзвонить... Нараз перший рик! У „пятці". Недалеко... Хильцем, хильцем і ми вже в охороннім пасі „пятки".

— Дмитре — шепчу — сідайте тут, а я піду сам, подивлюся, що то за „особа"...

Підійшов близько може на 150 кроків, але не бачу його, бо заступають смереки, зарослі аж до долини. Прилягаю ниць і бачу попід смереки ноги оленя. Вже по ногах пізнаю, як зрештою і по голосі, що то „смаркач", але всеж хотів би я побачити його цілого. Стаю нещасливо на тріску, вона хруснула, коло мене зриває ланя з телюком і робить такий лоскіт, що олень тільки мигнув. Пристанув на другім боці звору. Дивлюся і числю пасимки... раз, два, три, а ...оком чотири... Осмак! Е... не до тебе смалюху я прийшов, пасися дальше... і порикуй здоровий. Відходимо знову в косодеревину. Темніє, а разом з тим і олені рикають більше.

— Чуєш, Дмитре, двох реве у „чвірці". Один в охороннім пасі, а другий у грубім лісі. О! І третього чути, але десь ген аж за Кепутою.

Підходити нема мови, притемніло ще дужче, пробую зміритись і вже мушки не бачу. Значить — до дому! По дорозі почули ми ще два рикачі!

також вистанові шиби в книгарні „Рідної Школи“, очевидно на велику втіху польських прохожих, що приглядались всьому спокійно.

— **Модель памятника Т. Шевченка в Києві.** Совітські часописи повідомляють про затвердження проєкту памятника Шевченкові, зладженого М. Манізером. Представлено два моделі. Позитивну оцінку одержав модель памятника, що зображує Шевченка, який стоїть на скелі. В долішній частині памятника ряд постатей кріпаків, що мають відбивати „гніт кріпацтва, протест і боротьбу проти гнобителів, до якої закликає великий поет-революціонер“. В цих постатях дано образи селян: косаря, виснаженого роботою і жінки-селянки, яка потай від панських наглядачів годує своє немовля; дві жіночі постаті, матери і дочки, говорять про безправну жіночу долю за старих часів. Постаті закутих у ланцюги кріпаків є проміжною ланкою в усій групі. Одна з тих постатей тягнеться до тих, хто взяв у руки камінь, вила, сокири, до тих, хто з непохитною рішучістю пішов на боротьбу з гнобителями пригнічених мас. Постать Шевченка, змальованого в гніві і наполегливої рішучости, немов бере участь у загальному житті решти постатей. Такими словами зясовує свою думку сам автор памятника в розмові з журналістами. Висота памятника 10—11 метрів. Постать Т. Шевченка — 4 метри. Всі інші — півтори натури. Перед скелею, виконаною у формах дикого каменя, розташований басейн з водою, якого оформлення додержано в суворих формах полірованого граніту. Басейн творить контраст і тим самим підкреслює дикість самої скелі.

— **Виміна роверових карт.** Управа м. Львова пригадує, що речинець виміни роверових карт і тимчасових посвідок минає 31-го жовтня ц. р. Пізніше роверів на час 1936-37 не будуть допускати до колового руху, а винуватих будуть тягнути до карно-адміністраційної відповідальности. Таблички видають у виділі II/3 міської управи, ратуш, другий поверх, двері ч. 219 в урядових годинах 10—12.

— **Петарда в жидівській крамниці.** До харчевої крамниці Міни Ерстер при вул. Кадецькій ч. 10. у Львові група молодих людей кинула вечором петарду. Експльозія знищила ціле нутро крамниці, при чому вибухла пожежа. Крім того 42 літну власницю Міну Ерстер тяжко попекло на лиці та руках. Її відставили до шпиталю, а справою кинення петарди занялася поліція. Перед кількома роками сталася подібна подія при вул. Святохресній, де власниця крамниці Дайхслева втратила життя. До нинішнього дня злочинців не викрили.

— **Літаком до Палестини.** З варшавського летовища вистартував перший польський комунікаційний літак до Палестини. М. і. полетіла урядова комісія з кількох осіб. Траса довга на 3.130 км. Літак забрав почту ваги 700 кг. Його поворотý очікують у Варшаві 4. листопада ц. р. Правильна летунська комунікація між Польщею і Палестиною розпічнеться у квітні 1937. р.

— **Постріляли поліцая.** У присілку Піски пов. Радехів хтось пострілив у груди ст. постерункового Стефана Огурка з постерунку в Топорові. Напасників було двох і оба втікли серед темряви. Раненого Огурка відставлено до львівського шпиталю.

— **Еміграція до Палестини.** Крізь граничну стацію Снятин-Залуче переїхав з Польщі до Палестини транспорт жидівських еміґрантів числом 140 осіб і прогулька до Румунії числом 50 осіб, зорганізована Орбісом.

— **Львівська хроніка.** Мешкання Андрія Мацейського при вул. Кіпцевій 5. обікрали злодії, забравши гардеробу вартости 1.500 зол. Повідомлена поліція дігнала двох людей у лісі під Високим Замком. На гук вистрілу злодії покидали мішки з гардеробою і повтікали. Всі вкрадені річи знайшлися. — В брамі камяниці при вул Калічій ч. 16 три напасники здерли вечором плащ з Юлії Гетнарович і вирвали їй торбинку з 10 зол. Поліція арештувала Василя Германа, Тадея Найбергера й Івана Стецева.

— **Бють жидівські шиби.** В Сухоставі вибив хтось шиби в 10 жидівських домах. Одночасно розкинено протижидівські летючки. До Сухостава приїхав з Копичинець повіт. староста і повіт. командант поліції, щоб перевести на місці слідство. Арештовано 6 осіб.

— **Втікли від большевиків.** Крізь міст у Підволочиськах переїхав тому кілька днів з цілим розгоном на польський бік вантажний самохід із двома людьми, що тим способом утікли із совітської території. У звязку з тим у Підволочиськах відбулася гранична, польсько-совітська конференція, на якій рішено самохід звернути совітській владі, а шофер і його помічник заявили охоту лишитися в Польщі.

— **Краєва хроніка.** В Городку арештовано Йосифа Войнаровича, що добувся до товарового потягу і на просторі між містом і Каміньбродом викидав з вагону ріжні залізні товари на місце. — В Козарі пов. Рогатин Анна Кобзяк, приготовляючи вапно до вибілення мешкання, всипала до ведра 10 кг. вапна і залила його водою, мішаючи при помочі патика. Нараз вапно вибухло і випалило нещасливій жінці очі. Сліпу раз на все перевезли до шпиталю. — В Рафайловій пов. Надвірна потопилися в потоці два брати, 9-літній Михайло і 6-літній Юрко Гунди, полишені без опіки.

— **Самогубства в керниці.** В Олеші пов. Товмач знайшли в громадській керниці тіло 65-літнього господаря Михайла Яворського, що від довшого часу терпів на невиліченну недугу і через те відобрав собі життя. — В Камінках Великих пов. Коломия Стефан Вівчарук, посварившись з жінкою, кинувся до 10-метрової керниці. На крик його жінки збіглися сусіди й добули з керниці Вівчарука живого.

— **Освітній діяч дефравдантом.** В Бережанах засуджено на два роки вязниці Каз. Легежинського, секретаря місцевої Школьної Матки за спроневірення 6.000 зол.

— **Убив чоловіка за 4 зол.** Адам Адамчик, селянин із Бжезніци, віз до Ченстохови фіру бараболь на продаж. По дорозі в селі Бугай приступив до нього Антін Цап і заманив його до своєї хати, мовлячи, що купить бараболі. Тут убив його кількома ударами сокири, забрав всі гроші, які знайшов при ньому, в сумі 4 зол., забрав теж бараболю, а фірою поїхав до Ченстохови, де її лишив на вулиці. Найближчої ночі душогуб вивіз тіло Адамчика в полі. Злочин виявився зараз на другий день і злочинця арештували враз з 14-літньою донькою, що помагала батькові перенести тіло на поле.

— **Вовки.** В селі Заблудовицях під Слонімом появилися масово вовки і роблять великі шкоди селянам. Недавно три вовки добулись до хліва і вхопили вівцю. Передтим роздерли кільканадцять псів і овець та покалічили три коні, з яких один згинув. Населення домагається від влади, щоб уладила облаву на хижаків.

— **Віднайшли затоплений корабель.** Недалеко рибацького порту, який будують біля Гдині, нурки відкрили на дні моря великий корабель цистерну, що перевозив нафту. Корабель, як показується, затонув підчас бурі коло гельських берегів в 1913. р. Залога корабля затонула, так, що ніхто не вийшов з життям.

один недалеко хатки у „сімці“. другий також недалеко у „вісімці“.

Михайло дбайливо приготовив вечеру. Треба швидко зїсти і в стебло, бо встаємо в год. 2., щоб у час бути на становищі. Лежу на ліжку і годі заснути. Чув шість оленів, одного з них вже бачив, значить маю пізнати ще пять, хто вони. Порівнюю голоси і найбільше припав мені до вподоби той у „чвірці“ — в охороннім пасі. Ну, думаю, зачну від нього, бож так реве грубо, а так здорово, то й роги мусять бути такі самі.

Намагаюся заснути, або щоб уже була 1. година. А тут чую кроки і кашляє хтось.

— Хто це? — питаю.

Дмитро. — Може то вже, прошу пана, перша година?! — Дивлюся — щойно одинацята.

— Ов, — каже Дмитро, — а я думав, що заспав і вскорі буде розвиднятися.

— Маєте, Дмитре, годинник і прийдіть у 1. годині.

Знов силуюся заснути, але сон не береться, а коли вже врешті здрімнувся — прийшов Дмитро.

Встаю, вбираюся скоро, пю один і другий чай і йдемо. Дорога тяжка. Темно, що й своєї ноги не бачиш. А тут то гилячка хрусне, то впакуєшся по коліно в болото, бо йдемо дорогою, куди звозили дрова при зрубі. Ось і зруб „чвірки“... Плаєм заходимо на полонину, а звідси на беріг зрубу з гори. Присіли під ялицею і дрімаємо. Довкола тихо, так тихо аж ляк бере. Третя година. На дворі ще дужче темніє, зорі вянуть, чуємо перший рик „Атууу!“... Серце затремтіло, мурашки пройшли поза шкіру... Є і реве в охороннім пасі. „Атууу!“ — відповів другий у грубім лісі „чвірки“. Є оба! Чули ми їх вчора вечором. Що робити?... Котрого підходити? Підслухуємо... Той в охороннім пасі реве грубше.

— Що Дмитре, котрого підходимо?

— Та я би казав того на право.

Олені розревілись на добре. На обрії, напроти нас, яснів.

— Пане, чи бачите там на горі на чистім ходить і реве?!...

Дійсно як у казці. На яких десять метрів наліво від оленя, за горбом, сходить сонце. Заясніло небо, а на тім тлі король гір з чудовим вінком рогів. Ходить і рикає.

— Дмитре, підходимо! Давай кріс.

— Держіться, пане, за мною яких 50 кроків. Уважайте пане на камені, бо плай іде горою.

Йду. Та так уважно, щоб і сам себе не чув. Вже плай... Роса змочила сухий листок і він не зраджує кроків, а ґрехіт переходжу на колінах. Вже близько. Чую його кроки. Ох... за далеко зайшов. Не треба було так близько підходити. Почує і пропало... Я на горі, а олень нижче і широчезні смереки заступають. Чую його віддих. Серце гупає як ступа... Руки, ноги тремтять — коби не почув. Сходжу вдолину, щоб через прозірку побачити його. Аж тут лопіт, ломіт ріща, стукіт ніг... То лані, що були на чатах, почули мене, дали йому знати і ціле товариство дало ногам знати. Пропало... На другім березі зрубу рикав другий. Але щож — утікачі перестерегли і його. Замовкло і знову тихо. Лиш сонце зза обрію показало крайчик.

— Щож Дмитре? Чи могла бути краща нагода?

— Бо то прошу пана, треба було...

— А якже треба було... Я сам знаю, що треба було, але олень краще знав, що треба було і розставив лані на чатах...

Втираю піт з чола, скидаю куртку, щоб охолонути.

— Хіба ходім Дмитре, до до дому, даремний труд! Сонце вже згори пригріває, а на зруб серни вийшли пастися.

Змучений, невиспаний, мокрий по пояс, сиджу під колодою і ловлю теплі промінчики слабосилого вже сонця. Йдемо до хатини. Варю зупу та їм її, але так, якби мені не належалася. Нічого не говорю і Дмитра не хочу бачити. Шкода трудів. Ось я вже в горах третій день ніг під собою не чую, а що підійду до оленя, то лані перестережуть і на тім кінець.

Аж прийшла неділя 27. IX. Дощ лле як з цебра. В досвіта не виходжу через дощ, але піду як перестане. Год. 12. вполудне, а дощ паде дальше як найнявся. Але кортить піти...

— Дмитре йдемо?

— Та йдемо, бо олень до нас не прийде...

Йдемо... Дощ паде невпинно. Мряка залягла, а може це і хмари, бо ми на горі, на яких 1500 м. Нараз чуємо сильний рик у „чвірці“, здається побіч нас. Ми заніміли. Прилягли до землі в отвертій полонині. Олень удруге: „Атууу!“ — і ми можливо найскоріше та найтихше доходимо до охоронного пасу над звором, звідки добре видно на цілий зруб „чвірки“. Мряка і дощ не дозволяє далеко бачити, а тимбільше далековидом. Заглядаю у звір і бачу: пятьдесять кроків наліво від мене перейшов телюк, значить перед ним мусіла перейти матиланя. Дивлюся на протилежний бік звору, бачу в мряці темну рухому пляму... Через далековид пізнаю [illegible]. Йде в напрямі до мене. Нараз Дмитро шарпнув мене за полу і я присів.

— Пане!.. Є!... Стріляйте!... Він недалеко..

— Де? — питаю я.

— Аво! На самій долині в потоці.

Дійсно! Боже, що за роги! Йде на [illegible]. Йде і порикує.

Прикладаю кріс і шукаю цілі в люнеті та дарма, через мряку не бачу. Беру попід люнету на мушку, бачу краще, але олень іде на [illegible] дальше і тому не хочу стріляти.

Дмитро штуркає мене:

— Пане, та стріляйте, бо звітрить!

Я держу оленя на мушці і вспокоюю себе, бо серце ось-ось вискочить з грудей.

Звільнюю око з напруження, бо темніє і в очах взагалі. Прицілююся знову. Дмитро денервується. Чую як каже:

— То з того нічого не буде.

Ах... — думаю — як обернуся, то заміню тебе за оленя.

Аж тут олень переступає колоду. Підніс живу передню ногу і скрутив вправо... я побачив „бляту“. Стягнув язичок. Стріл! Олень стрепетів і мов підкошений звалився на землю

— Є!! Є! — закричав Дмитро.

Сходжу 162 кроки в долину. Є!

Лежав спертий об колоду, з витягненими ногами, поклавши на колоді свою окрасу, а мою добичу — чудові, темнобронзові вінці.

Велике спаси Біг Ексцеленції Митрополитові, що віддав один ревір „Турові“, де члени товариства можуть заполювати на короля карпатських гір. Я став тим першим щасливцем нашого товариства.

— **Реформа турецьких вязниць.** Турецький уряд переводить реформу вязниць, що будуть переміненi на „поправчі санаторії". Турецькі вязниці будуть мати бібліотеки, спортові майдани, аматорські театри, варстати й склепи. Вязнів, що будуть поводитись зразково, звільнять передречинцево. Вони дістануть навіть грошеві підмоги, щоби могли вернутись до порядного життя.

— **Ріжні вістки.** На островах Галяпагос вибухає вулькан Фердінандо. — З Аргентини повідомляють про великі спеки, що доходять до 46 ст. Одночасно навіщують цей край великі бурі з хмароломами. — В околиці мексиканської місцевости Чернавака напало 30 бандитів на вантажний військовий самохід, що ескортував каравану 400 туристів. Після стрілянини, в якій по обох сторонах були вбиті й ранені, бандити втікли в ліси.

— **Питання для досвідчених господинь.** Якщо засіб до прання дозволяє прати без труду, якщо надається до всілякого білля, якщо пере грунтовно, а при цьому хоронить білля, вкінці якщо так легко його вживати, що неможливо його зле застосувати, тоді можна назвати такий засіб ідеальним засобом до прання. Погоджуються з тим усі господині і тому говорять про Радіон як про ідеальний засіб до прання. Без труду, без шкоди для тканини — сніжнобіле білля.

——o——

‡ Посмертні згадки.

Інж. Кость Котецький помер 22. ц. м. у Майдані коло Станиславова, проживши 53 роки. Похорони відбулися 25. ц. м.

Покійник був виїмково талановитий та енергійний. У 22. році життя покінчив техніку в Праві і зараз після того дістався до нафтового промислу, де постійно — як у краю, так і закордоном — був на начальних становищах. У часі української влади був директором державних рафінерій у Дрогобичі. Уряд ЗУНР нераз звертався до нього, як до визначного нафтового спеца, особливо коли йшло про акти важної державної ваги для міжнародніх чинників. З заграниці вернувся Покійник до Львова, де оснував і був співвласником фабрики свічок „Інж. Кость Котецький і С-ка". Відтак виїхав був до Японії і Манджурії, де пустив у рух 2 великі рафінерії. В часі світової війни — як Січовий Стрілець — по кількох місяцях карпатської баталії — набавився недуги, якої слід відчував усе життя і яка в повільному розвитку вплинула на передчасну його смерть. Нездужаючи, усунувся в останніх роках у сільську тишу, де віддався плеканню расової домашньої птиці. (На цю тему написав м. ін. статтю, нагороджену на нашому економічному конкурсі). Останні два роки провів Покійник у ліжку, зломаний паралїжом.

В. Й. П.!

Дописи.

ЗАЛІЩИКИ.

Ще про академію в честь О. Маковея в Заліщиках. У звязку з дописом у „Ділі" (ч. 203) про згадану академію дістаємо вияснення від диригента хору І. Ткачука такого змісту: По відспіванні пісні „В горах грім гуде" л. І. Ткачук просив аранжера академії, щоб безпосередньо по деклямації та виступі орхестри міг з хором відспівати другу пісню, бо мусить виїхати негайно з дитячою виставою до села, віддаленого 12 км. від Заліщик. Аранжер міг легко змінити програму академії, але цього не зробив. А що академія почалася з одногодинним опізненням і треба було вже конче виїхати на дитячу виставу, яка не відбулась би на випадок спізнення І. Ткачука, тому хор відспівав лише одну пісню.

РАДЕХІВ.

Концерт д-ра Василя Тисяка. Заходом кружка Рідної Школи в Радехові відбувся 11. м. м. в салі Народного Дому концерт відомого оперового співака д-ра Василя Тисяка. В програму входили виключно пісні українського репертуару з винятком двох оперових арій. Із всіх бездоганно виконаних пісень найкраще присутнім подобалися пісні Людкевича „Ой вербо", Січинського „Дума про Ничая" й арія Надіра з опери „Ловці жемчугів", виконані по мистецьки і з великим відчуттям. Голос д-ра Тисяка загально відомий і прихильно оцінюваний фаховими музичними критиками зробив на присутніх найкраще враження і за це численно зібрана публика оплескувала кожну виконану співаком пісню. Співакові акомпаніювала при фортепіяні дуже музикально й інтелігентно п. Ірина Селезінка з Радехова.

СКОЛЄ.

Ростемо й розвиваємось. Що в Скільщині не йде якась саботажово-терористична акція проти жидів, а лише звичайна економічна боротьба проти чужого визиску, на це вказують нам останні тижні. В половині жовтня повстало у Сколім 5 нових українських крамниць, а саме п. Володимира Станька — склад паперу, шкільних та канцелярійних приборів у домі п. Федорики, двох молодих хлопців зі Синевідська Нижнього, а саме Івана Каппла і Михайла Бобанича — склад шкіри ріжного роду і шевських приборів (ходаки, підошви, шкіра на верхи і т. д.) та Онофра Чопа й Івана Гаврилова — склад готових убрань і т. д. (конфекція і галантерія). Небавком повстануть ще дальші крамниці. Сподіємося, що громадянство Скільщини піде до них лавами.

Гостина театру „Заграва" в Сколім. В днях 19.—21. ц. м. гостив у Сколім театр „Заграва", який відограв два рази „Голготу" та обі частини „Камо грядеши" в салі Сокола. На всіх виставах саля битком набита. Глядачі захоплювалися і знаменитою та незрівняною грою артистів (Блавацький, Блавацька, Неделко, Рудакевич, Боровик) і прегарними стиловими декораціями Боровика та історичними строями. Все те склалося на мистецьку цілість високої вартости. Слід підкреслити з прикрістю незрозумілу поставу стрийського старости в Стрию, яке заборонило грати театрові в Конюхові та Синевідську В., щоб морально покарати ці села за ріжні події проти жидів. Театр має теж великі труднощі з приїздом та з ріжними громадськими оплатами від вистав, яких є дуже багато і всі вони дуже високі. Ці видатки забирають майже половину доходу. З чого-ж мають жити цих 40 мистців сцени, з чого справляти строї та декорації і виставляти нові песи. Невжеж в добі „нормалізації" театр „Заграва" не може дістати залізничої знижки тоді, коли всі польські театри та ріжні Ліги мають такі знижки для своїх членів?

Загальні Збори філії „Просвіти" відбудуться вже 2 листопада ц. р. в год. 10.30 рано в салі Захисту, бо виділ хоче уступити та передати керму новому виділові. Дотеперішній виділ з причини непорозумінь та перешкод від деяких одиниць не може вести нормально своєї відповідальної праці і тому хоче її передати в нові руки, охочі до праці, якої Скільщина тепер дуже потребує. Тому сподіємось, що на збори прийдуть численно представники читалень і члени „Просвіти" зпоміж інтелігенції та селян, щоб призадуматися над вибором нового відповідного виділу. Повинні теж прийти всі мужі довіря для масового членства „Просвіти" враз з грішми і бльочками, щоб все передати м-рові Ценкові, як повіт. організаторові членства ще перед виїздом зі Сколього.

Основні Загальні Збори Філії Союзу Українських Купців відбудуться 8. листопада ц. р. Вони викличуть велике зацікавлення між купцями у Сколім та цілій Скільщині, яких є тепер по селах понад 40 осіб. На Збори приїде делеґат С. У. К. зі Львова. Збори відбудуться в год. 2. попол. в салі Захисту. На час від 15.—22. листопада ц. р. С. У. К. враз з іншими Т-вами Сколього та при співучасти С. К. у Стрию приготовлять виставу „Показ Українського Промислу" в салях Захисту, яка викликує зацікавлення серед громадянства Сколього та Скільщини.

ДЕЛЯТИН.

Заг. Збори Повітового Кружка „Сільського Господаря" у Делятині відбулися дня 8. ц. м. На них вибрано новий виділ. Загальні збори виявили, що місцеві провідники легковажать господарську ділянку. Кружок „Сільського Господаря" в Делятині не проявив ніякої діяльности, ба, навіть не старався її проявити, доказом чого, що за цілий рік не відбув ні одного засідання. Знаменний був голос Миколи Дяченка з Ланчина, який вказав на легковаження Делятином господарських справ округи. При тому оповів, що заснований кружок „Сільського Господаря" в Ланчині дотепер не може найти свого надзірного органу, хоч у цій справі звертався до Делятина, Надвірної і Коломиї. Але жодна округа не хоче приняти вкладки в квоті 15 зол. і тимсамим він не може звязатися органічно з централею. Слід замітити, що нема більш занедбаної країни під господарським оглядом, як долина Пруту.

Анкета членів-довжників Українбанку в Делятині відбулася 26. ц. м. На ній явилося коло 50 членів-довжників з Делятина. Справу сплати позичок затягнених в Українбанку в Делятині реферував д-р Осип Левицький, як голова Надзірної Ради. Метою анкети було візвати довжників, щоб добровільно сплачували позички, щоб у нинішніх тяжких часах не доводити селян до судових коштів. Члени-довжники з Делятина мають заплатити Українбанкові понад 30.000 зол. А що Українбанк має свої зобовязання і то речинцеві, то мусить приспішити стягання залеглих, неплачених сплат і тому візвано довжників, щоб точно сплачували свої рати.

Влом до церкви і до костела. В ночі з 24. на 25. ц. м. невідомі вломники дістались до гр.-кат. церкви в Делятині, де розбили касу і скарбонки та забрали малу грошеву квоту. Під закидом влому арештовано церковного доглядача. Цієї самої ночі дістались невідомі вломники до римо-кат. костела в Делятині, де теж розбили касу і скарбонки та забрали якусь грошеву суму. В обох справах поліція веде слідство.

СТАНИСЛАВІВ.

„За батька". В суботу 31. ц. м. відограє драм. гурток „Сфінкс" драму Грінченка на 5 дій „За батька". В головних ролях беруть участь: Лисяківна, Каратницька, П. Крушельницький, Горняткевич, Ліськевич, Зубаль і Скальський. Зовсім нові декорації ладить арт.-маляр М. Зорій. В неділю 1. XI. гурток повторить виставу в год. 14. по знижених цінах.

Б. Л.

Спорт.

СТАНИСЛАВІВ. ПРОЛОМ — РЕВЕРА 1:7 (1:4).

Мистецтво А-кл. Ворота добув Андріїшин II. з сільного. Пролом програв знову зовсім заслужено, хоч за високо. Колиб напад Пролому був використав бодай кілька з тих позицій, які були, то вислід був би куди кращий. Інша річ, що Ревера є тепер у дуже добрій формі і коли буде о такій формі й на весну, то напевно здобуде мистецтво. З Пролому незле грали оба оборонці, Демянчук в помочі й Урсакий II. у нападі. Суддя п. Вільдер кривдив Пролом: його змагунів карав гострими напімненями, одначе промахів змагунів Ревери буцімто не добачував. Не бачив теж суддя карного, коли то оборонець Ревери кілька разів (досліпно) мав у руках мяч.

Перед змаганнями Ліга — Станиславів. 8. XI. відбудуться у Станиславові змагання коп. мяча між репрезентаціями Ліги і Станиславова. Перші змагання покінчились 2:2. Станиславів приготовляється до змагань дуже совісно. На день 5. XI. визначив окружний капітан тренінг двох тімів. З Пролому визначені Андріїшин I. (резерв. воротар) і Ліськевич. Змагання між Лігою і Станиславовом заповідаються незвичайно цікаво, бо Ліга, як відомо, виставила склад, майже рівнозначний з репрезентацією Польщі.

Б. Л.

СК. ПІЛЬЗНО — РУСЬ 3:1 (1:1).

Русь виступила до цих змагань у такім складі: Бокшай, Товт, Радик, Бендас; Крияк, Іванчо, Ковач, Бідмон; Криж, Крайняк і Кобзар. СК. Пільзно грало на своїм грищі і цей сильний атут використало, хоч і по дуже важких зусиллях. В Руси дуже добре грала оборона. В нападі добре грав Криж. Ворота для Руси здобув Крайняк у 18. хв. Напад Руси, що грав добре у полі, не використав багато підворітних ситуацій та не вмів здобутися на успішний стріл. Глядачів було всього 2.000. Суддював п. Бем.

ВІДЕНСЬКА ЛІҐА.

Австрія — Вієнна 1:1; Адміра — Фльорідсдорф 7:2; Рапід — Вакер 6:1; Фаворітнер — Спортклюб 2:0; Гакоаг — Лібертас 0:0; Він — Постспорт 1:0. В табелі веде знову Адміра, яка перемогла високо Фльорідсдорф. Одночасно Вієнна по нерішенім вислідї з Австрією зійшла знову з першого на друге місце.

МАДЯРСЬКА ЛІҐА.

Уйпешт — Галяда 7:1; Гунгарія — Сорокшар 10:0; Кішпешт — Немзеті 2:4; Ференцварош — Шеґед 1:1; Будафок — III. округа 2:2; Електромос — Бочкай 2:1; Фебус — Будай 2:1; Немзеті — Кішпешт 4:2.

СИТКІВКА.

Чехословаччина — Німеччина 4:1.
Стокгольм — Париж 3:2.
Данія — Норвегія 3:2.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Мистецтво Норвегії здобула дружина Фредрікштад, яка перемогла у фіналі дотеперішнього мистця Мендален 2:0.

Поразка Туреччини у СССР. Репрезентаційна дружина Туреччини розіграла в Совітах пять змагань і пять разів програла. Загальне відношення воріт у цім турне є 19:3 для Совітів. Останні змагання грала Туреччина в Одесі і також програла 1:2.

——o——

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Михайло Литвинович: НАРИС ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПОЛІТИКИ. Накладом автора. Станиславів 1936. Стор. 148, 8°.

Д-р М. Гнатишак: ТАРАС ШЕВЧЕНКО Й РЕЛІГІЯ. (Відбитка з „Дзвонів"). Львів 1936. Стор. 20. 8°.

Д-р В. Залозецький: РЕФЛЕКСІЇ З ПОСМЕРТНОЇ ВИСТАВИ ОЛЕКСИ НОВАКІВСЬКОГО. Львів 1936. — Стор. 22, 16°.

ПІСНЯ НАД ПІСНЯМИ. Переклад із грецької мови з поясненнями зладив о. Михайло Кравчук. Львів 1936. Стор. 42, 8°.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

РОГАТИН:
29. X. Циганський Барон.
30. X. Муж двох жінок.
31. X. Інваліди.
2. XI. Німа теща.
3. XI. Вій.

З Рогатина іде Театр до Галича та Ходорова.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:
28. X. Німа теща.

З Бережан іде театр до Рогатина.

Великий Театр:

Середа 28. X. год. 7·30 веч. „Пігмаліон".
Четвер 29. X. год. 7·30 веч. „Модні спазми".
Пятниця 30. X. год. 7·30 веч. „Пігмаліон".
Субота 31. X. год. 7·30 веч. „Пігмаліон".

Кіна.

АПОЛЬО: „Малий льорд".
АТЛЯНТИК: „Тайна бригада".
ВАНДА: „Його велике кохання", „Для тебе танцюю".
ҐРАЖИНА: „Болько та Льолько".
КАСІНО: „Король жінок".
КОПЕРНИК: „Пастер".
МАРУСЕНЬКА: „Юдель грає на скрипці".
МЕТРО: „Напад на Конго", і „Азбука кохання".
МІРАЖ: „За хвилину щастя".
МУЗА: „Спокуса" з Марл. Дітріх.
ПАКС: „Давид Коперфільд" із Фреді Бартольомю.
ПАЛЯЦ: „Прокажена".
ПАН: „Бавиті".
РАЙ: „Ядя".
СВІТ: „Княжна Чардаша" з Мартою Еггерт.
СТИЛЕВИЙ: „Роберта", ревія „Як у сню".
ТОН: „Робін Гуд із Ельдорадо".
УТІХА: „Червоний султан" і ревія.
ХИМЕРА: „Малий бунтар" із Шерлі Темпль.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Цепелін у просторах".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 28. травня 1936.

Відень (506,8) 17·30 Шпрінґерові твори відсп. Ер. Рокита сопр., 19·35 Орх. концерт, 21·50 Розр. музика. **Прага**, (470,2) 20·05 Концерт фільг. орх. **Париж** (1648) 13·15 Легка музика, 17·30, 21·00 Сп. ресітайль, 18·30 Концерт симф. орх., 21·45 „Моцарт і Салєрі" драма Пушкіна, опісля дві авдиції на основі Ліна й Чехова. **Білгород** (437,3) 13·15, 17·20, 18·10 Нар. пісні, 20·30 Вечір гумору. **Берлін** (356,7) 14·75 Розр. музика, 20·45 Симф. концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00, 16·00, 20·15 Музика, 18·10 Форт. ресітайль, 21·15 Концерт тріа. **Мінхен** (405,4) 16·30 Камер. концерт 19·00 Концерт. **Будапешт** (549,5) 12·05 Форт. ресітайль, 17·00 Концерт церк. хору, 18·20 Сальон. музика, 22·00 Циганська музика, 22·40 Ориг. твори Реґера. **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 13·10 Концерт кам. орхест. 17·18 Сопран і скрипка. **Рим** (420,8) 19·45 Розр. музика. 20·40 Свято роковин походу на Рим.

Четвер, 29. жовтня 1936.

Відень (506,8) 15.20 Вокальні авдиції для дітей, 17.35 Крайцерівська соната Бетовена на скр. і форт., 19.35 Військ. орх., 22.20 Віольонч. ресітайль. **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 17.45 Музика на 4 руки, 22.15 Легка музика, **Париж** (1648) 12.00, 13.15, 21.45 Концерт, 17.00 Спів, 18.00 Театр Уяви, 21.00 Солісти, форт., спів, **Білгород** (437,3) 18.00 Нар. музика, 20.30 Квартет, **Берлін** (356,7) 14.15 Розр. музика, 16.30 Веселе пополудне, 17.00 Сучасна музика, 19.15 Бах-Моцарт, 20.10 Пять орхестр грає до танку, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Концерт, 18.25 Смичк. квартет б-дур Гайдна, **Мінхен** (405,4) 11.00 Весела музика, 16.30 Жан Павль у музиці Р. Шумана, 17.00 Пісні, 18.00 Мельодія і ритм Скандинавії, **Будапешт** (549,5) 12.05 Сальон. музика, 17.00 Циг. музика, 18.15 Концерт орх., спів, 22.35 Концерт оп. орх., **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 16.40 Програма для дітей. 17.15 Вокальний концерт, 19.00 Легка музика, 20.45 Іль бель кавальєре Д' Орфле, **Рим** (420,8) 13.10 Орх. концерт, 17.15 Сучасні італ. пісні, 20.45 „Дафні" оп. Дж. Муле.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 28 жовтня 1936.

6·30 Ранішня авдиція, 6·33 Руханка, 6·50 Музика з гр. плит, 7·15 Ранішній денник, 7·25 Програма на нині, 7·30 Трохи інформацій, 7·35 Легка музика з гр. пл. 8·00 Авдиція для шкіл, 11·30 Для молодших дітей: „Про жовтень і інші речі", 11·57 Сигнал часу, 12·03 Амеліта Ґаллі Курчі й Шаляпін із гр. пл., 12·40 Купуємо бараболі, 12·50 Полудневий денник, 14·30 При чорній каві, гр. пл. 15·00 Господарські вістки, 15·15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легка музика з гр. пл., 15.45 Коротковильна гутірка, 15.55 Пісоньки в вик.
Данового хору, гр. пл., 16.10 Резерва, 16.30 Концерт, 17.00 Устрій вооччасних держав і нац. оборона: СССР., 17.15 Концерт солістів. спів, Гупертова, альтівка, форт., 17.50 Великі Пастерові дні, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Симфонічна музика з гр. пл., 18.40 Зима бідних людей, 18.50 Куток для сільської молоді, 19.00 „Синок" фрагм. із пов. Ферд. Ґетля „З дня на день", 19.20 Спів. ресітайль Кар. Менкерівни, сопран, форт. та плити, 20.00 Адаптерові чортики, легко авд., 20.35 Хвилина бюра, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Оповідання про Шопена: „Дитячі літа на селі", музика, 21.30 Гумель: Септет оп. 74 д-мол. на форт., флет, обой, вальдгорн, віольонч., контрабас, 22.00 Експериментальний театр уяви: „Осінь", літер.-муз. монтаж, 22.30 Концерт симф. орх., Л. Щепанська сопран; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Четвер, 29. жовтня 1936.

6.30 Ранішні авд., 6.33 Руханка, 6.50 Гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Муз. поранок: Шопенові твори, форт., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт орх., 12.40 В господарстві на Всіх Святих. 12.50 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легка музика з гр. пл., 15.55 Куток гумору, 16.00 Легка музика з гр. пл., 16.35, 17.15 Концерт симф. орх., 17.00 Робітник у Німеччині, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спортові вістки, 18.20 Арії та пісні з гр. пл., 18.35 Бій під Молотковом, муз.-словна авд., 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Форт. ресітайль, Лістові твори, 19.35 Концерт легкої і танк. музики, 20.30 Кришталові печери в Кривчі, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Карло Шимановський: форт. спів, скрипка, 22.10 Давня та сьогоднішня оперетка, гр. пл., 22.30 Танкова музика, орх.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельг. 89.61—89.25, Дол. американські 5.31.50 — 5.28.50, Доляри кан. 5.30.50 — 5.27.50, Фльор. гол. 287·50 — 285.80. Франки фр. 24.80 — 24.66, Франки швайцарські 122.55—121.75, Фунти англ. 17.50 — 17.00, Ґульд. данц. 100.20 — 99.80, Кор. ч. 17.50—17,00, Кор. дан. 116.39—115.55, Кор. норв. 130.83 — 129.85, Кор. шв. 134.38 — 133.40, Ліри італ. 25.40—24.80, Марки фінл. 11.50——11.30, Марки нім. 118 — 112, Шил. австр. 93—90. Марки нім срібні 127—120.

Акції.

Банк Польський 112·50, Цукор 31.50, Вугіль 15·60, Лільпоп 15.50, Моджеїв 6 50, Норблін 67·00, Островець 32·75, Стараховичі 37·00. Габербуш 41·50.

Тенденція неоднакова.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 67.00, 2 ем. 67·75, 5 конв. 52·50. 5 зал. 50·65, 6 дол. 76.75, 4 прем. дол. 49.25—48·75, стаб. 478, 483

Тенденція для позичок сильніша.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 51—54, 4 прц. Л. З. Бк Г. 40—43. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 42—45, 4 прц. ТКЗ. 39—41, 4 і пів прц. ГТКЗ. 41—44, 4 і пів прц. БҐК. 61—65, 4 прц. БҐК. 61—65.

Долярівка 50—52, 3 інвест. 1. ем 65—68, 3. ем. 65—68.

Збіжжя.

За 100 кг. дьоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	24.00—24.50
Пшениця збор. чевона	23·00—23·25
Пшениця біла	23 00—23·25
Гречка на мливо	23·50—24 00
Гречка паст.	19·25—19·50
Лен	40·00—41·00
Сімя конопляне	32·00—32 50
Ріпак озимий	46·00—47·00
Ріпак літний	40·00—41 00
Просо краєве	16·75—17 25
Мука пшенична ст. ґат. I в.	41·00—41·25
Мука пшен ст. ґат. I А	40 75—41·25
„ „ ґат. I Б	39·75—40·25
„ „ ґат. I Ц	38·25—38·75
„ „ ґат. I Д	36 25—36·75
„ „ ґат. II А	35·75—36·25
„ „ ґат. II Б	35·25—35·75
„ „ ґат. II Ц	35·00—35·50
„ „ ґат. II Д	33 75—34·25
„ „ ґат II Е	31·75—32·25
„ „ ґат. II Ф	30·25—30 75
„ „ ґат. II Ґ	27·75—28·25
„ „ ґат. III А	20·50—21 00
„ „ ґат. III Б	19 00—19 50
Мука пшенична паст.	17·00—17·50
Мука пшенич. разова до 95%	27·50—28·00
Мука житна витяг 0·30%	29·00—29·50
Мука житна ґат. I. 0·50%	28·00—28·50
Мука житна ґат. I. 0·65%	26·00—26·50
Мука житна ґат II. 50-65%	19·50—20 00
Мука житна разова 0·95%	20·00—20·50
Мука житна посеред. 65%	16 50—17·00
Висівки житні	10·00—10·25
Висівки пшен. грубі	11·00—11·25
Висівки пшен. середні	10·25 - 10·75
Висівки пшен. міякі	11·25—13·25

Інші курси незмінені.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 27. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, дьоко вагон-стація заладовання:

	дьоко ст. заладов.:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	21·50—21·75
Жито збір. 694 гр/л. 3%	15 50—15·75
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	17·50—17 60
Овес легко задош. 444	13·25—13·75
Овес не задош. 456	13·75—14·00
Гречка 10%	19·00—20 00
Кукурудза жовта	15 00—15·50
Кукурудза червона	17.00—17·50
Коноп. сімя	30·00—31 00
Соняшникове сімя	31 50—32·00
Фасоля корона руч. в. з м. 42	55 00—56·00
Фасоля „Різен" руч. виб. з м.	42·50—43·00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	40·50—41 00
Фасоля шмальц. спец. ручно вибир. з міш.	43·00—45·00
Фасоля краса рафована	25·00—28 00
Фасоля цукр. ручно виб.	30·00—30·50
Конюшина червона	100—105
Конюшина вільна від каняки	105—110
Конюшина вільна від каняки 96 проц. чистоти	120—125

Пшениця подешевіла на дальших 25 сот., навіть на 50 на ближчих стаціях. Жито на ближчих стаціях подешевіло теж на 25 сот. Кукурудза подешевіла на 2 зол. на 100 кг., ячмінь на 50 сот. На фасолю та олійні насіння ціни вдержані.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 27 жовтня н. р. кооперативам платив за дьоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	2.35 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.40 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.40 „
1 л. молока	0.15 „
1 к. яєць	4.50 „

Тенденція на масло та молоко сильна на яйця звижкова

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 27. X. н. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці. дьоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курки I. кл., товсті, без остріг, щойно від 1.80 кг. вгору	1.00 зол.
Курята I. кл. біло й жовтоніжки щойно від 0.80 кг. вгору	0.85 „
Качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	0.95 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймається.

Подяка.

Усім Товариствам, Інституціям та приватним особам, що надіслали жертви і вітання з нагоди посвячення бурси ім. Симона Петлюри для дітей емігрантів у Перемишлі, як теж і тим, що прибули особисто на це свято, зокрема Українському Громадянству м. Перемишля — за його моральну і матеріяльну допомогу — Управа відділу Українського Центрального Комітету в Перемишлі складає отсією дорогою сердечну і щиру подяку.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.